

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της στήλης Α και δίπλα στο καθένα από αυτά τον αριθμό της πρότασης από την στήλη Β που αντιστοιχεί σωστά.

Στήλη Α	Στήλη Β
α. Πάουερ	1. Εταιρεία που ανέλαβε την κατασκευή φράγματος της τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα.
β. ΟΥΛΕΝ	2. Η συνδικαλιστική οργάνωση του εργατικού κινήματος στη χώρα μας.
γ. Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ)	3. Εταιρεία που ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρισμού στην Αθήνα.
δ. Διχοτόμηση της δραχμής	4. Τα χαρτονομίσματα κόπηκαν στη μέση και το κάθε μισό απέκτησε αξία ολοκλήρου. 5. Γερμανική εταιρεία εγκατάστασης τηλεφωνικού δικτύου.

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- Φεντερασιόν
- Κλήρικ
- Εθνική Άμυνα

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β1

Ποιοι οι λόγοι της ίδρυσης και ποια τα αποτελέσματα της δραστηριότητας της Τραπέζης της Ελλάδας έως το 1932;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

B. 2. 1. Ο Ιωάννης Μεταξάς στις 4 Αυγούστου 1936 προχώρησε στην κατάλυση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος και επέβαλε δικτατορία. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην πολιτική αυτή εκτροπή;

Μονάδες 05

B. 2. 2. Να διερευνήσετε τους λόγους που η πολιτική και κοινωνική επιρροή των σοσιαλιστικών ομάδων στην Ελλάδα ήταν μικρή.

Μονάδες 05

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του παραθέματος και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να σχολιάσετε την άποψη ότι ο Βενιζελισμός αποτελούσε «συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού».

Μονάδες 25

Βενιζελισμός: Αστικός Εθνικισμός Αστικός Εκσυγχρονισμός

Πέρα και πίσω από το χάρισμα του ηγέτη του, η ανεπανάληπτη δυναμική του Βενιζελισμού πηγάζει από έναν εξίσου ανεπανάληπτο συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού, σε αδιάσπαστη και διαλεκτική ενότητα. Από την πρώτη στιγμή, το 1910, ο εκσυγχρονισμός τέθηκε στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης. Με τη σειρά της, η εθνική ολοκλήρωση υπηρέτησε τον εκσυγχρονισμό μέχρι το τέλος, προσφέροντας την αναντικατάστατη πολιτική και ιδεολογική του νομιμοποίηση. Στο γενικό αυτό επίπεδο, γίνεται φανερό η άρρηκτη συνέχεια και συνέπεια του Βενιζελισμού (και του Βενιζέλου προσωπικά). Αν πρέπει κανείς να διακρίνει δύο φάσεις, ίσης περίπου διάρκειας, είναι επειδή το περιεχόμενο της εθνικής ολοκλήρωσης άλλαξε αναγκαστικά και ριζικά μετά την Καταστροφή του 1922. Πριν, σήμαινε πρωταρχικά την απελευθέρωση των αλυτρώτων με την αντίστοιχη εδαφική επέκταση του εθνικού κράτους. Μετά, σήμαινε αποκλειστικά την αφομοίωση των πρώην αλυτρώτων ως Νέων Χωρών ή ως προσφύγων πια και την επίτευξη εθνικής ομοιογένειας και μιας νέας εθνικής ταυτότητας μέσα στα οριστικά πλέον κρατικά σύνορα. Έτσι, κατά την πρώτη ηρωική περίοδο του Βενιζελισμού (1910-1920), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με τον αλυτρωτισμό, με ιδεολογικό επιστέγασμα τη Μεγάλη Ιδέα. Κατά τη δεύτερη περίοδο (1922-1932), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με την οικοδόμηση ενιαίου εθνικού κράτους, με ιδεολογικό επιστέγασμα την Αβασίλευτη Δημοκρατία στην οποία ο Βενιζελισμός επιχείρησε να προσδώσει ευρύτερο ιδεολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο.

Ως ανεπανάληπτος συνδυασμός αστικού εκσυγχρονισμού και αστικού εθνικισμού, ο Βενιζελισμός στηρίχθηκε σε εξίσου ανεπανάληπτες ιστορικές προϋποθέσεις (που έλειπαν από τα προγενέστερα εγχειρήματα του Μαυρο-κορδάτου και του Τρικούπη). Εκμεταλλεύτηκε αδίστακτα και δημιουργικά μία σειρά από διεθνείς συγκυρίες κατά την περίοδο 1910-1920, που πρόσφεραν τις καλύτερες αλλά και τελευταίες ευκαιρίες πραγμάτωσης της Μεγάλης Ιδέας, ως συνεπούς και ρεαλιστικού αλυτρωτισμού. Για πρώτη και τελευταία φορά, άλλωστε, τα συμφέροντα του βρετανικού ιμπεριαλισμού συνέπεσαν και συμπορεύτηκαν με τις ελληνικές εθνικές επιδιώξεις...

Γ. Θ. Μαυρογορδάτου, «Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός», στο: Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός, επιμ. Γ. Θ. Μαυρογορδάτος-Χρ. Χατζηιωσήφ, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1992, σ.10.

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη το παράθεμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

α) Να παρουσιάσετε τις ενέργειες στις οποίες προέβη το ελληνικό κράτος για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της αποκατάστασης των προσφύγων.

β) Να εκτιμήσετε την αποτελεσματικότητα των ενεργειών αυτών.

Μονάδες 25

Αντιμετώπιση του προβλήματος Αποκατάστασης των Προσφύγων από το κράτος

Στην Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων το ελληνικό δημόσιο παραχώρησε εκτάσεις 5.000.000 στρεμμάτων, αξίας 13.000.000 λιρών περίπου για να πραγματοποιήσει το έργο της αποκαταστάσεως. Οι εκτάσεις αυτές προέρχονταν από τις ακόλουθες πηγές: 1) δημόσιες γαίες, 2) απαλλοτριώσεις και επιτάξεις ιδιωτικών γαιών βάσει και της αγροτικής μεταρρυθμίσεως και 3) ιδιοκτησίες των μουσουλμάνων που μεταφέρθηκαν στην Τουρκία.

.....

Για να ενισχυθούν οι προσφυγικές οικογένειες της υπαίθρου η επιτροπή και η κυβέρνηση διένειμαν πάνω από 245.000 ζώα και μεγάλες ποσότητες γεωργικών εργαλείων. Τα 2/3 των εξόδων της επιτροπής δαπανήθηκαν στη Μακεδονία με αποτέλεσμα να αναζωογονηθεί το τμήμα αυτό της Ελλάδος σε τέτοιο βαθμό, ώστε σύμφωνα με τις εντυπώσεις του John Campbell (εκπρόσωπος Τράπεζας της Αγγλίας, μέλος της Ε.Α.Π.) το 1930, δυσκολευόταν κανείς να αναγνωρίσει το έρημο τόπο του 1923 -«εκεί που προηγουμένως έβλεπες τεράστιες ακαλλιέργητες εκτάσεις υπάρχουν σήμερα χωριά που ανθούν, γεμάτα ζώα και με φανερά τα σημάδια της ανέσεως, και σε μερικές περιπτώσεις της ευμάρειας ... Τα αποτελέσματα αυτά οφείλονται κυρίως στο θάρρος, την ενεργητικότητα, την εργατικότητα και τη δεκτικότητα σε νέες ιδέες που χαρακτηρίζουν και την πλειοψηφία των προσφύγων».

Ωστόσο, αν η εγκατάσταση των προσφύγων σε αγροτικές περιοχές, που αποτέλεσε και το κύριο έργο της Ε.Α.Π. και απορρόφησε το μεγαλύτερο μέρος των πόρων που διέθετε, πραγματοποιήθηκε με αρκετή επιτυχία, η εγκατάσταση στα αστικά κέντρα παρουσίασε πολύ μεγαλύτερες δυσχέρειες ...

Η εγκατάσταση στα αστικά κέντρα στοίχισε στην Ε.Α.Π. το 1/5 από ό,τι οι αγροτικές εγκαταστάσεις. Ως το τέλος του 1929 η επιτροπή είχε κτίσει 27.000 περίπου κατοικίες σε 125 νέους συνοικισμούς και το κράτος 25.000 κατοικίες, χωρίς να λυθεί το πρόβλημα της άθλιας διαβίωσης σε αυτοσχέδιες τσίγγινες παράγκες 30.000 περίπου προσφυγικών οικογενειών...».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ', σ. 302.

Κούζας Ιωάννης